

ה"ת 48951/09/19 - מחמוד מחאמיד נגד המשטרה הירוקה - המשרד לאיכות הסביבה

בית משפט השלום בחדרה

04 נובמבר 2019

ה"ת 48951-09-19 מחאמיד נ' המשרד לאיכות הסביבה

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

מחמוד מחאמיד ע"י עו"ד חוסיין מחמיד
המשטרה הירוקה - המשרד לאיכות הסביבה

מבקש
נגד
משיבה

החלטה

לפני בקשה לפי סעיף 34 בפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) להחזרת שתי משאיות שנתפסו.

א. ברקע הבקשה

1. הבקשה נסבה על שתי משאיות שנתפסו בידי המשיבה בחודש אוגוסט 2019 על-פי סעיף 32 בפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (להלן **הפקודה**): משאית מתוצרת וולבו בלגיה מ.ר. 7280587 (להלן **משאית א'**) ומשאית מתוצרת וולבו שוודיה מ.ר. 4958931 (להלן **משאית ב'**).

2. אלו הן תמצית טענות המבקש שביסוד הבקשה להשבת המשאיות (להלן **הבקשה**): המבקש רכש את המשאיות בתום לב ובתמורה ביום 5.8.2019, למבקש אין קשר לאירוע שבגינו נתפסו המשאיות, המבקש לא ביצע במשאיות עבירה ולא נתן ידו לביצוע עבירות בהן, ומאז רכישתן ועד תפיסתן השתמש במשאיות רק לשימוש חוקי. עמדת המבקש היא כי תפיסת המשאיות לא נועדה להשגת תכלית המוכרת בדין ובה בעת היא כרוכה בירידת ערכן וכן בפגיעה ביכולתו של המבקש - צד תמים - להשתמש בהן לפרנסתו.

3. המשיבה התנגדה לבקשה וביקשה להותיר את תפיסת המשאיות על מכונה עד תום החקירה ולמצער עד חלוף התקופה הקבועה בדין לשם הגשת כתב-אישום.

4. שמעתי את טענות הצדדים בדיון שהתקיים ביום 31.10.2019, בו נחקר המבקש על תצהירו.

ב. המסגרת הנורמטיבית

1. סמכות תפיסה כללית של חפץ שנחשד כקשור בביצוע עבירה (להלן **סמכות התפיסה**) עוגנה בסעיף 32 בפקודה. כדי שתקום סמכות תפיסה על המשיבה להציג תשתית ראייתית שיש בה לבסס חשד סביר להתקיימותה של עילת תפיסה. המבחן הינו זה של 'יסוד סביר להניח' והוא מציב רף נמוך ומחמיר פחות ממבחן של קיום ראיות לכאורה; הדברים אמורים בשלב הדיוני של טרם הגשת כתב-אישום.
2. סעיף 34 בפקודה מקנה לבית-המשפט סמכות להורות מה יעשה בחפץ שנתפס, בין לפי בקשת שוטר שהוסמך לכך ובין לבקשת אדם שתובע זכות בחפץ. סמכותו של בית-המשפט רחבה וביכולתו להורות שינהגו בחפץ כפי שיוורה וכן לקבוע תנאים בעניין זה. בתוך כך מוסמך בית-המשפט להורות על חילוט החפץ שנתפס, גם אם לא הוגש כתב-אישום [יעקב קדמי **על סדר הדין בפלילים** 720-719 והאסמכתות הנזכרות שם (2008)].
3. גם בהינתן תשתית עובדתית-ראייתית שתקים עילת תפיסה, יש לבחון אם אופן הפעלתה של סמכות התפיסה **מידתית וראויה** בנסיבות המקרה שעומד לדיון. לבדיקה אופי של עריכת איזון נורמטיבי; נשקלים בגדרה טיבם ועוצמתם של הטעמים שלשמן נחוצה התפיסה, זכות הקניין של בעל החפץ, סוג ועוצמת הפגיעה שתסב תפיסת החפץ לבעליו אל-מול סוג ועוצמת הפגיעה שתיגרם לאינטרס הציבורי אם החפץ יושב לבעליו, והשלב הדיוני שבו מתבקשת הפעלת סמכות התפיסה - טרם הגשת כתב-אישום או אחריה. יש לבחון אם ניתן להשיג את התכלית שביסוד הפעלת סמכות התפיסה באמצעי שפגיעתו באינטרס הלגיטימי של בעל החפץ פחותה, כל זאת בלי לאיין את האינטרס הציבורי שלשמו נועדה התפיסה. רשימת השיקולים הללו אינה סגורה ויש לשקול את מלוא ההיבטים הרלבנטיים בנסיבותיו של המקרה שעומד לדיון [בש"פ 6686/99 **עובדיה נ' מדינת ישראל**, פ"ד נד(2) 464 (2000); להלן עניין **עובדיה**].
4. אופי הבדיקה לה יידרש בית-המשפט בבואו להכריע בבקשה לפי סעיף 34 בפקודה נדון בבש"פ 342/06 **חב' לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל** (2006):

עקרונות הדין בדבר תפיסת חפצים בידי המשטרה מחייבים החלת אמות מידה חוקתיות ביישומם. פירוש הדבר, כי חייב להימצא מקור סמכות לעצם תפיסת חפץ בידי המשטרה. מקור כזה עשוי להישען על טעם מניעת; על צפי בדבר חילוטו בתום המשפט; או על הצורך בו כראייה במשפט. קיומו של מקור סמכות לתפיסת החפץ מלכתחילה אינו מצדיק בהכרח את המשך החזקתו לאורך זמן, ויש לבחון האם מתקיימת עילה להמשך תפיסתו בחלוף זמן ואם כן, האם קימת 'חלופת תפיסה'

נאותה, העשויה להגשים בעת ובעונה אחת את תכלית התפיסה בלא פגיעה בלתי מידתית בבעל הקנין. מקום בו ניתן למצוא נוסחת איזון נאותה כאמור, ראוי להחילה, תוך שחרור התפוס אגב קביעת תנאים מידתיים הולמים להגשמת תכלית משולבת של הגנה על האינטרס הציבורי ושמירה על זכויות הפרט.

5. עצם היותה של התפיסה כרוכה בפגיעה אפשרית בקניינו של המבקש ובפרנסתו אינה מאיינת את סמכות התפיסה. דברים מפורשים על כך נאמרו בעניין **עובדיה** [שם, בעמ' 472]:

תפיסת חפץ והחזקתו בידי המשטרה [...] כרוכות בפגיעה בזכות הקניין של הבעלים, המעוגנת כיום בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. עם זאת, יש שבנסיבות מסוימות נועדה תפיסתו של חפץ לקדם תכליות חשובות וראויות מבחינה חברתית ומשפטית. בין השאר מיועדת התפיסה למנוע מבעליו להשתמש בחפץ לשם ביצוע עבירה; לשלול מבעלי החפץ, זמנית או לצמיתות, חפץ שנעברה בו עבירה; להבטיח כי החפץ יוכל לשמש כראיה בהליך משפטי עתידי; לאפשר את חילוטו של החפץ על-ידי בית-המשפט - בין השאר - כאלמנט מניעתי או עונשי במצבים המצדיקים זאת ועוד. המחוקק קבע מנגנונים מספר שתכליתם להבטיח ככל שניתן את ההגנה על זכות הבעלים ולמנוע פגיעה שרירותית בה שלא לצורך. כך נקבעה [...] הוראה, שלפיה מוסמך שוטר לתפוס חפץ, רק אם יש לו 'יסוד סביר להניח' שבחפץ נעברה עבירה או שעומדים לעבור בו עבירה. כן נקבעה מגבלת זמן שבו מותרות שלילתו של החפץ מידי בעליו והחזקתו בידי המשטרה. במקרים מסוימים נדרשת התערבות שיפוטית על-ידי צו המתיר את המשך החזקת התפוס. כן רשאי הטוען לזכות בחפץ לבקש מבית-המשפט להורות על החזרתו, ובית-המשפט מוסמך להורות מה יעשה בחפץ. תפיסת חפצים והחזקתם בידי המשטרה וכן חילוטם על-ידי בית-משפט נבחנים לאור תכליתן של הוראות הדין הרלוונטי, לאור הזכויות המהותיות ולאור האינטרסים השונים המשמשים בזירה. כל זאת במסגרת העקרונות הכלליים של השיטה. בכל מקרה יש לערוך איזון ראוי בין ההגנה על הזכות הקניינית של הפרט לבין האינטרס הציבורי שבמניעת ביצוע עבירות בעזרת חפצים המאפשרים את ביצועם.

6. הכרעה בבקשה להחזרת תפוס לפי סעיף 34 בפקודה אינה הכרעה בינארית של 'שחור ולבן': המשך התפיסה מצד אחד או החזרת החפץ התפוס מצד שני. שתי האפשרויות הללו הן מצבי קצה שמצויים משני קצותיו של ציר שעל-גביו מגוון הכרעות אפשריות; האפשרויות נבדלות זו מזו בתוכן ובהיקף התנאים וההגבלות שבכפוף להן ימסר חפץ תפוס לבעליו, אם השתכנע בית-המשפט שיש להורות על החזרתו וכי תפיסה בפועל אינה הכרחית להשגת מטרת התפיסה. מאידך גיסא, יהיו מקרים שבהם בהשבת התפוס בתנאים - תנאים כלשהם, לא יהא כדי לענות על מטרת התפיסה, ואזי יהא מקום להותיר את התפוס בידי היחידה החוקרת, בכפוף לתנאים הקבועים בחוק (כגון משך החזקת החפץ התפוס בזיקה להגשת כתב-אישום).

7. על-פי אמות-מידה אלו יש להכריע בבקשה שלפני.

ג. דין והכרעה

1. בדיון הציגה המשיבה חומר חסוי לעיון בית-המשפט; בשלב זה - שלב החקירה, הוא אינו גלוי למבקש ובא-כוחו. המשיבה עמדה על היקפן ותדירותן של עבירות שבוצעו לכאורה באמצעות שתי המשאיות והציגה על כך תיעוד. עיון בתיעוד מעלה כי קיים חשד סביר ואף למעלה מכך כי במשאיות נעשה שימוש רחב היקף לאורך זמן לביצוע ריבוי עבירות של השלכת פסולת שלא כדיון, כל זאת באופן שיטתי ולא באורח חד-פעמי או מזדמן.

2. אין בפי המשיבה טענה כי המבקש היה מעורב באורח ישיר בביצוע העבירות הללו והוא לא נחקר בחשד למעורבות בהן. הוגשה הודעה יחידה שנגבתה מהמבקש ביום 15.8.2019, שלא תחת אזהרה [נ/1]. ביסוד עמדתה של המשיבה כי יש להותיר בעינה את תפיסתן של המשאיות ניצבה הטענה כי המבקש רכש את המשאיות ממי שביצע בהן עבירות והיה בעליהן בעת ביצוען למראית עין בלבד, במהלך שנועד להבריא את המשאיות עם הפיכת החקירה נגד בעליהן ומי שביצע את העבירות בהן לגלויה, והכול על-מנת לסכל את חילוט המשאיות בהמשך הדרך.

3. לאחר שנתתי דעתי לעדות המבקש לפני, לתיעוד הגלוי והחסוי שהוגש ולטענות הצדדים, נחה דעתי שבשלב זה יש לאפשר את השלמת החקירה תוך הותרת תפיסתן של המשאיות בעינה, זאת למשך התקופה הקבועה בסעיף 35 בפקודה.

4. קיימת הצטברות של נתונים לחובת המבקש שמטילה סימני שאלה לכאוריים על טיבה, כנותה וממשיותה של עסקת המכר שבה רכש את המשאיות מבעליהן; אלו נתונים שלכאורה אינם עולים בקנה אחד עם קיומה של עסקת אמת שנכרתה בתום לב, והם מכוננים חשד סביר לגבי אמיתותה וכנותה של עסקת המכר הנטענת בפי המבקש. הם ימנו להלן:

א. המבקש לא ביצע בדיקה ממשית של המשאיות טרם רכישתן, והודה כי החליט לקנות אותן על-סמך היכרות חיצונית עם מראן [עמ' 4 לפרוטוקול ש' 10-7; נ/1 עמ' 3 ש' 17-19].

ב. המבקש טען כי רכש את המשאיות בדרך זו שכן הן הוצעו לו על-ידי בעליהן בתנאים אטרקטיביים, כשהוא מכוון בכך למחיר המשאיות. דא עקא, בעדותו לפני הודה המבקש כי בשלב זה לא שילם עבור המשאיות אלא מקדמה בלבד, תוך שהמחיר הסופי שלהן לא נקבע בינו לבין המוכר כלל אלא נותר להמשך הדרך [עמ' 5 בפרוטוקול ש' 10]. מי שרוכש כלי-רכב בדרך זו, בלי לדעת מה המחיר הסופי והמלא שהוא יידרש לשלם עבורם, אינו עשוי להישמע בטענה כי דובר בעסקה קוסמת שתנאיה הכלכליים אטרקטיביים, באופן שהיה בעל השלכה על אופן עריכתה והצדיק את אי-בדיקת המשאיות על-ידו טרם קנייתן. אי-ידיעת מחירן הסופי של המשאיות שבו ידרש המבקש לשאת שומט לכאורה את הקרקע תחת רגלי טענתו כי העסקה הייתה מושכת וכדאית עבורו.

ג. המבקש מסר לכאורה גרסות שונות, לא עקביות, ביחס לסכום ששילם עבור המשאיות עד לנקודת הזמן שבה נמסרה הודעתו במשטרה. מהודעתו במשטרה עלה לכאורה כי רכש את שתי המשאיות כנגד סך של 300,000 ₪ ומע"מ, תוך תשלום מקדמה עבורן בסך 150,000 ₪ - כשבגין היתרה מסר שיקים דחויים [ר' 1/1 עמ' 2 ש' 17-12]. לא מדובר באי-הבנה של תשובת המבקש בהודעתו, וגם בהמשך הדרך הוא יצר מצג כי מחיר המשאיות נקבע לסך כולל וסופי של 300,000 ₪, בלי שצוין כי סכום זה מייצג רק מקדמה על החשבון ולא את מלוא התמורה עבורן [1/1 עמ' 3 ש' 10-7]. מעדות המבקש לפני עלה כי שילם בגין שתי המשאיות 300,000 ₪ ומע"מ (סה"כ 351,000 ₪) אך דובר במקדמה בלבד, על-חשבון מחירן המלא של המשאיות שטרם נקבע [2/מ].

ד. המבקש שילם את הסך של 300,000 ₪ ומע"מ עבור המשאיות ביום 5.8.2019 בלי שקיבל את החזקה בהן, בעודן נמצאות לא ברשות המוכר אלא בידי צדדים שלישיים: לגבי האחת, נטען כי היא הוכנסה בידי בעליה לטיפול במוסך ברמאללה; לגבי השניה - נטען כי יש להביאה ממי שרכש אותה מבעליה לפני המבקש ולא עמד בתשלומים שלהם התחייב. אותו אחר נחקר במשטרה ומסר גרסה שונה. בעת מתן הודעתו במשטרה, המבקש כלל לא קיבל חזקה בשתי המשאיות, במסגרת המכר שלקיומו טען [1/1 עמ' 2 ש' 18 עד עמ' 3 ש' 4 ועמ' 3 ש' 16-13 ו' 20; ר' גם שם בעמ' 4 ש' 10 וכן עמ' 4 בפרוטוקול ש' 11-16].

ה. הודאת המבקש כי רכש את המשאיות בסכום שעולה על 300,000 ₪ ומע"מ - אשר בשלב זה כלל לא נקבע בינו לבין המוכר ואינו ידוע לו, ניתנה בעדותו לאחר שהוטח בו כי הסך של 300,000 ₪ ומע"מ עליו חזר בהודעתו במשטרה נמוך באופן משמעותי משווי השוק של שתי המשאיות. הוצגו והוגשו מחירונים לפיהם ערכה הממשי של משאית א' הוא 423,000 ₪ [2/1] ואילו שוויה של משאית ב' הוא 306,000 ₪ [3/1]; ר' עמ' 5 בפרוטוקול ש' 30-3]. קיים פער לא מבוטל בין עדות המבקש על כך לפני לבין הדברים שמסר בהודעתו במשטרה, אז לא צוין כי מחיר הרכישה של המשאיות כלל לא נקבע בינו לבין המוכר; בכך הוא הודה רק בעדותו לפני [עמ' 5 ש' 10]. עדותו של המבקש בעת שניסה ליישב את הפער בין נתונים שהציג בהודעתו במשטרה לבין דברים שמסר לראשונה בבית-המשפט הייתה מתפתלת בגלוי ולא סיפקה לכך הסבר [עמ' 5 בפרוטוקול ש' 28 עד עמ' 6 ש' 3].

ו. המבקש טען כי רכש את המשאיות לשם שימוש בהן במסגרת מכרזי עבודות שבהם זכה, אך כאמור הוא כלל לא קיבלן לידי ולא עשה בהן שימוש ולו למשך יום אחד במסגרת עבודתו בעבודות עפר ופיתוח. המבקש לא פירט בתצהירו מהם המכרזים בהם זכה ומתי זכה בהם ולא הראה כי הוא זקוק למשאיות לשם ביצוע עבודות על-פיהם; מהודעתו עלה כי במשך חמש-עשרה שנות עבודתו בענף, לא היה בעל משאיות מסוג זה אלא רק בעלים של משאית אחת קטנה שייעודה הובלת כלים [1/1 עמ' 1 ש' 4-2; עמ' 5 בפרוטוקול ש' 2-1]. המבקש לא הראה כי המשאיות דרושות לעבודתו וכי המשך תפיסתן תגרום לו נזק כלכלי ממשי; טענותיו בעניין זה נשאו אופי כללי וסתמי, ללא כל פירוט מתחייב. לכאורה, נזקו של המבקש - מקורו בכך שכרת עם בעל המשאיות עסקה שדגל שחור מתנוסס עליה; להבנתו של המבקש כי עשה כן יש תימוכין בהודעתו במשטרה.

ז. מתווספת לכך העובדה הלכאורית כי מכר המשאיות למבקש נעשה בחטף ו'על רגל אחת', ללא בדיקה

של המשאיות, ללא העברתן לחזקת המבקש וללא קביעת המחיר הסופי שהוא ישלם בגין, בו ביום שבו הפכה החקירה שמתנהלת נגד בעליהן של המשאיות לגלויה.

5. בדיון הוצג דו"ח חסוי על-אודות פעולות חקירה שיש לבצע, גם בגין האמור לעיל. לא מדובר בחקירה שהסתיימה. על-יסוד הדברים האמורים לעיל והתיעוד אשר הוגש, יש חשד סביר כי מסירת המשאיות למבקש תמנע את חילוטן בהמשך הדרך. כל עוד לא תמה החקירה ולא הגיע המועד הקבוע בדיון להגשת כתב-אישום, האיזון הראוי אינו מצדד במסירת המשאיות לידי המבקש, ולו בתנאים מגבילים שייקבע בית-המשפט, אלא בהמשך תפיסתן.

6. ככל שהעסקה בין בעליהן של המשאיות - אשר נחשד בביצוע עבירות בהן, לבין המבקש אינה עסקת אמת אלא מכר למראית עין שנועד להברחת המשאיות, יש בכך כדי להשליך על סיכויי החילוט של המשאיות, אם תמסרנה בשלב הדיוני הנוכחי לידי המבקש ובעליהן יורשע בסופו של יום במיוחס לו על-יסוד כתב-אישום שיוגש נגדו. הנתונים שנמנו לעיל, ודאי כמכלול ונוכח משקלם המצטבר, מצדדים בהותרתה של תפיסת המשאיות בעינה בשלב הדיוני הנוכחי, כל עוד לא תמה החקירה ולא נשלם המועד שקבוע בדיון לשם מיצויה, טרם הגשת כתב-אישום.

ד. סיכומם של דברים

בשלב הדיוני הנוכחי - טרם הגשת כתב-אישום וכל עוד לא מלאה תקופת הימים שעומדת לרשות היחידה החוקרת לשם מיצוי החקירה והגשת כתב-אישום, נדחית הבקשה.

אין צו להוצאות.

המזכירות תמציא את ההחלטה לצדדים בפקס' ידני ותאשר טלפונית את קבלתה.

החומר החסוי שהוצג בדיון לעיון בית-המשפט בלבד ישמר בלשכתי במעטפה; המשיבה רשאית לקבלו באמצעות נציג מטעמה.

ניתנה היום, ו' חשוון תש"פ, 04 נובמבר 2019, בהעדר הצדדים.